ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
15 Ιανουαρίου 1985 *

Στην υπόθεση 253/83

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht Rheinland-Pfalz προς το Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Sektkellerei C. A. Kupferberg & Cie KG a. A.

και

Hauptzollamt Mainz,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 37 και 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, του άρθρου 3 της Συμφωνίας της 29ης Ιουνίου 1970 μεταξύ της ΕΟΚ και της Ισπανίας (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/001, σ. 121) και του άρθρου 21, πρώτη παράγραφος, της Συμφωνίας της 22ας Ιουλίου 1972 μεταξύ της ΕΟΚ και της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/004, σ. 167), όσον αφορά την εφαρμογή ορισμένων μέτρων που άπτονται της ρυθμίσεως του γερμανικού νόμου της 8ης Απριλίου 1922 περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος (Branntweinmonopol-Gesetz),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

συγκείμενο από τους G. Bosco, πρόεδρο τμήματος, P. Pescatore, A. O'Keeffe, T. Koopmans και K. Bahlmann, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, η εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν δυνάμει του άρθρου 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ συνοψίζονται ως εξής.

1. Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

1.1. Ο γερμανικός νόμος της 8ης Απριλίου 1922 περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, όπως τροποποιήθηκε κατ' επανάληψη, με τη μορφή που ίσχυε κατά το χρόνο των πραγματικών περιστατικών, υποβάλλει το οινόπνευμα σε φόρο καταναλώσεως που εισπράττεται σε τρεις διαφορετικές μορφές:

1.1.1. Το οινόπνευμα εγχώριας παραγωγής, που πρέπει κατ' αρχήν να παραδίδεται στην ομοσπονδιακή διοίκηση του μονοπωλίου αντί ορισμένης τιμής αναλήψεως οινοπνεύματος (Branntweinübernahmepreis), η οποία υπολογίζεται με αναγωγή στη βασική τιμή (Branntweingrundpreis), που καθορίζεται από την ομοσπονδιακή διοίκηση του μονοπωλίου και που το Μάρτιο 1976 ανερχόταν σε 253 γερμανικά μάρκα (DM) ανά εκατόλιτρο αιθυλικής αλκοόλης (hlW), υπόκειται, σύμφωνα με το άρθρο 84 του νόμου, σε φόρο οινοπνεύματος (Branntweinsteuer), ο οποίος κατά την υπό κρίση περίοδο ανερχόταν σε 1 500 DM/hlW. Το οινόπνευμα αυτό διατίθεται στο εμπόριο από την ομοσπονδιακή διοίκηση του μονοπωλίου στην αποκαλούμενη «κανονική τιμή πωλήσεως» (regelmäßiger Verkaufspreis), η οποία αποτελείται από το άθροισμα της τιμής αναλήψεως, του φόρου οινοπνεύματος και των δαπανών διοικήσεως και εκμεταλλεύσεως του μονοπωλίου, το ύψος δε της οποίας είχε καθορίσει η εν λόγω διοίκηση με την από 10 Σεπτεμβρίου 1975 γνωστοποίησή της (Bundesanzeiger αριθ. 174 της 19ης Σεπτεμβρίου 1975) σε 1 833 DM/hlW.

Ωστόσο, κατόπιν των συνεπειών που προέκυψαν από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 3ης Φεβρουαρίου 1976, στην υπόθεση Manghera, 59/75 (Slg.1976, σ. 91), και της 17ης Φεβρουαρίου 1976, στις υποθέσεις Rewe, 45/75 (Slg. 1976, σ. 181) και Miritz, 91/75 (Slg. 1976, σ. 217), η διοίκηση του μονοπωλίου, προκειμένου να παραμείνει ανταγωνιστική, εφόσον το εισαγόμενο από άλλα κράτη της Κοινότητας οινόπνευμα μπόρεσε να διατίθεται στο εμπόριο σε τιμές κατώτερες από εκείνες του οινοπνεύματος που διέθετε το μονοπώλιο, αναγκάστηκε να μειώσει, από 23 Φεβρουαρίου 1976, τις τιμές της στην πώληση οινοπνεύματος κατά 150 DM/hlW χωρίς όμως να τροποποιήσει την κανονική τιμή πωλήσεως που είχε καθοριστεί σε 1 833 DM/hlW με την από 10 Σεπτεμβρίου 1975 γνωστοποίησή της. Επομένως, η πράγματι ισχύουσα τιμή πωλήσεως κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα για τη διαφορά στην κύρια δίκη (1η μέχρι 17 Μαρτίου 1976) ανερχόταν σε 1 683 DM/hlW.

1.1.2. Το οινόπνευμα που απαλλάσσεται από την υποχρέωση παραδόσεως στην ομοσπονδιακή διοίκηση του μονοπωλίου ή που, κατά παράβαση της υποχρέωσης αυτής, δεν παραδίδεται σ' αυτό, υπόκειται, κατ' εφαρμογή του άρθρου 78 του νόμου, σε πρόσθετο φόρο οινοπνεύματος (Branntweinaufschlag), το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 79, ισοδυναμεί με τη διαφορά μεταξύ της «κανονικής τιμής πωλήσεως και της βασικής τιμής» του οινοπνεύματος, μειωμένη κατά το μέσο όρο της δαπάνης, την οποία εξοικονομεί η διοίκηση του μονοπωλίου λόγω της μη αναλήψεως του οινοπνεύματος. Δυνάμει του άρθρου 79, παράγραφοι 2 έως 8, και του άρθρου 79 α), ο πρόσθετος αυτός φόρος μειώνεται ή αυξάνεται υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ιδίως συναρτήσει κριτηρίων σχετικών με τον τύπο του αποστακτηρίου, τις παραγόμενες ποσότητες και τη χρησιμοποιούμενη πρώτη ύλη.

Πάντως, σύμφωνα με εγκύκλιο (Schnellbrief) του Ομοσπονδιακού Υπουργού Οικονομικών

της 23ης Μαρτίου 1976 (III A 2 — V 7030 — 32/76), ο πρόσθετος αυτός φόρος δεν μπορούσε να είναι ανώτερος από 1 500 DM/hlW, ποσό ίσο προς το φόρο οινοπνεύματος, εφόσον η φορολογική υποχρέωση δημιουργήθηκε μεταξύ 23ης Φεβρουαρίου και 17ης Μαρτίου 1976.

1.1.3. *Εξισωτικός φόρος μονοπωλίου (Monopolausgleich)*

Σύμφωνα με τα άρθρα 151 και 152 του νόμου, το εισαγόμενο οινόπνευμα υπόκειται σε εξισωτικό φόρο μονοπωλίου, το ύψος του οποίου, σύμφωνα με το άρθρο 152, παράγραφος 1, 1) του νόμου, ισοδυναμεί προς τη διαφορά μεταξύ της « κανονικής τιμής πωλήσεως » του οινοπνεύματος, την οποία εφαρμόζει το μονοπώλιο, και της « βασικής τιμής » του οινοπνεύματος.

Βάσει της τιμής στην οποία πράγματι πωλούσε το μονοπώλιο και η οποία ανερχόταν σε 1 683 DM/hlW, προέκυπτε, για το διάστημα από 23 Φεβρουαρίου μέχρι 17 Μαρτίου 1976, εξισωτικός φόρος 1 430 DM/hlW, δεδομένου ότι η βασική τιμή του οινοπνεύματος ανερχόταν τότε σε 253 DM/hlW.

Αντίθετα, βάσει της « κανονικής τιμής πωλήσεως » όπως είχε δημοσιευτεί στο Deutscher Bundesanzeiger, κατ' εφαρμογή του άρθρου 82, παράγραφος 1, του Verwertungsordnung, η οποία ήταν 1 833 DM/hlW, το ύψος του εξισωτικού φόρου ανερχόταν σε 1 580 DM/hlW.

Ωστόσο, μεταξύ 23 Φεβρουαρίου και 17 Μαρτίου 1976 ούτε η πράγματι εφαρμοζόμενη από το μονοπώλιο τιμή πωλήσεως ούτε η κανονική τιμή πωλήσεως χρησίμευσαν ως βάση υπολογισμού του εξισωτικού φόρου, εφόσον, σύμφωνα με την εγκύκλιο του ομοσπονδιακού υπουργού της 23ης Μαρτίου 1976 (III A 2 — V 7030 — 32/76), εφόσον η φορολογική υποχρέωση είχε δημιουργηθεί μεταξύ 23ης Φεβρουαρίου και 17ης Μαρτίου 1976, το ύψος του εξισωτικού φόρου που επιβαλλόταν στο εισαγόμενο οινόπνευμα καθοριζόταν σε 1 500 DM/hlW, ήτοι ποσό ίσο με το ύψος του φόρου οινοπνεύματος.

1.2. Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, η Sektkellerei C. A. Kupferberg & Cie KG a. A. (στο εξής Kupferberg) έθεσε, μεταξύ 1ης και 17ης Μαρτίου 1976, σε ελεύθερη κυκλοφορία διάφορα είδη οινοπνεύματος (ουίσκυ, Jenever, λικέρ, Armagnac, Pruneaux, Xérès και Porto) προερχόμενα αντίστοιχα από τη Μεγάλη Βρετανία, τις Κάτω Χώρες, τη Γαλλία, την Ισπανία και την Πορτογαλία.

Επειδή το Hauptzollamt Mainz, καθού στην κύρια δίκη, καθόρισε τον εξισωτικό φόρο μονοπωλίου για τα προϊόντα που εκτελώνισε η Kupferberg σε 1 500 DM/hlW, και δεδομένου ότι αυτή θεώρησε ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 152 του νόμου περί μονοπωλίου και λαμβάνοντας υπόψη ότι η τιμή, στην οποία πράγματι πωλούσε το οινόπνευμα η διοίκηση του μονοπωλίου, ήταν 1 683 DM/hlW, ο συντελεστής του φόρου αυτού έπρεπε να είχε καθοριστεί στα 1 430 DM/hlW, άσκησε, μετά από ένσταση προς το καθού στην κύρια δίκη, που δεν τελεσφόρησε, προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht Rheinland-Pfalz. Αυτό, δέχτηκε την προσφυγή και με απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1978, ακύρωσε την πράξη επιβολής φόρου κατά το μέρος που καθόριζε εξισωτικό φόρο μονοπωλίου άνω των 1 430 DM/hlW.

Κατόπιν Revision, την οποία άσκησε το Hauptzollamt, το Bundesfinanzhof, με απόφαση της 5ης Αυγούστου 1980, εξαφάνισε την παραπάνω απόφαση με την αιτιολογία ότι η πραγματική από τις 23 Φεβρουαρίου 1976 τιμή πωλήσεως των 1 683 DM/hlW δεν αντιστοιχούσε στην « κανονική τιμή πωλήσεως οινοπνεύματος » κατά την έννοια του άρθρου 152 του νόμου περί μονοπωλίου. Η τιμή αυτή εξακολουθεί να είναι η τιμή που είχε προσηκόντως καθοριστεί και δημοσιευτεί στο Bundesanzeiger αριθ. 174 της 19ης Σεπτεμβρίου 1975, δηλαδή 1 833 DM/hlW. Χρησιμοποιώντας τη μέθοδο υπολογισμού που προβλέπεται στο άρθρο 152, παράγραφος 1, πρώτη φράση, του νόμου, προέκυπτε από τα εισαγόμενα προϊόντα εξισωτικός φόρος μονοπωλίου ύψους 1 580 DM/hlW. Τονίζοντας ότι το Hauptzollamt, με την απόφασή του περί επιβολής φόρου, είχε απλώς εφαρμόσει στενά τη γερμανική ρύθμιση, δεδομένου ότι, καθορίζοντας το ύψος του εξισωτικού φόρου με συντελεστή 1 500 DM/hlW, απέστη από το να απαιτήσει την καταβολή του μέρους εκείνου του εξισωτικού φόρου που αποκαλείται « υπερβάλλον του εξισωτικού φόρου », το Bundesfinanzhof, ενόψει του αντικειμένου της

προσφυγής, συνήγαγε ότι η είσπραξη εξισωτικού φόρου ύψους 1 500 DM/hlW, όπως είχε καθοριστεί στις προσβαλλόμενες αποφάσεις, ήταν εν πάση περιπτώσει νόμιμη από πλευράς γερμανικού δικαίου.

Το Bundesfinanzhof διαπίστωσε, ωστόσο, ότι το Finanzgericht δεν είχε εξετάσει στην απόφασή του το ζήτημα της ενδεχόμενης αντίθεσης του καθορισμού εξισωτικού φόρου μονοπωλίου άνω των 1 430 DM/hlW κυρίως προς τα άρθρα 37 και 95 της Συνθήκης ΕΟΚ. Κατ' αυτό, η απόφαση περί επιβολής φόρου ήταν ενδεχόμενο να αποτελεί παράβαση μόνο του άρθρου 95, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και του άρθρου 3 της Συμφωνίας ΕΟΚ/Ισπανίας και του άρθρου 21, πρώτη παράγραφος, της Συμφωνίας ΕΟΚ/Πορτογαλίας, στο μέτρο που το Finanzgericht θα κατέληγε, μετά την επανεξέταση των πραγματικών περιστατικών, στο συμπέρασμα ότι το οινόπνευμα εγχώριας παραγωγής, που δεν υπόκειται στην υποχρέωση παραδόσεως και που είναι παρόμοιο με τα εισαγόμενα προϊόντα, είχε ευνοηθεί από τα πλεονεκτήματα που παρέχουν οι διατάξεις των άρθρων 79, δεύτερη παράγραφος, και 79α, του νόμου περί του μονοπωλίου. Δεδομένου ότι το Bundesfinanzhof ως ακυρωτικό δικαστήριο, δεν μπορούσε να προβεί στη διαπίστωση αυτή των πραγματικών περιστατικών, παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Finanzgericht Rheinland-Pfalz για να αποφανθεί εκ νέου.

1.3. Με Διάταξη της 6ης Οκτωβρίου 1983, το Finanzgericht θεωρώντας ότι η επίλυση της διαφοράς εξαρτάται από την ερμηνεία των διατάξεων κοινοτικού δικαίου που αναφέρονται στο προδικαστικό ερώτημα αποφάσισε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, να αναβάλει την έκδοση οριστικής αποφάσεως, έως ότου το Δικαστήριο αποφανθεί προδικαστικώς επί του εξής ερωτήματος:

« Πρέπει οι διατάξεις των άρθρων 37 και 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 3 της Συμφωνίας της 29ης Ιουνίου 1970 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ισπανίας, και οι διατάξεις του άρθρου 21, πρώτη παράγραφος, της Συμφωνίας της 22ας Ιουλίου 1972 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ένας εισαγωγέας οινοπνεύματος προελεύσεως άλλων κρατών μελών, καθώς και προελεύσεως Ισπανίας και Πορτογαλίας, μπορεί να τις επικαλεστεί ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, για το λόγο ότι η διοίκηση του γερμανικού ομοσπονδιακού μονοπωλίου οινοπνεύματος μείωσε την τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος κατά το χρονικό διάστημα από 23 Φεβρουαρίου 1976 μέχρι 17 Μαρτίου 1976 κατά 150 γερμανικά μάρκα ανά εκατόλιτρο αιθυλικής αλκοόλης, δηλαδή από 1 833 σε 1 683 γερμανικά μάρκα ανά εκατόλιτρο αιθυλικής αλκοόλης, ενώ για τον υπολογισμό του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου για το εισαγόμενο οινόπνευμα διατήρησε κατά το ίδιο χρονικό διάστημα την τιμή πωλήσεως των 1 833 γερμανικών μάρκων ανά εκατόλιτρο αιθυλικής αλκοόλης; »

1.4. Η Διάταξη παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 11 Νοεμβρίου 1983.

1.5. Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις το Hauptzollamt Mainz, καθού στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενο από το διευθυντή του Martin Papenfuss, η επιχείρηση Kupferberg, προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από τους Dietrich Ehle και εταίρους, δικηγόρους Κολωνίας, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους νομικούς της συμβούλους Friedrich-Wilhelm Albrecht και Peter Gilsdorf.

1.6. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Έθεσε, πάντως, στη Γερμανική Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση μια ερώτηση, στην οποία αυτή απάντησε γραπτώς.

1.7. Με Διάταξη της 4ης Ιουλίου 1984, το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 95, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού διαδικασίας του, ανέθεσε την υπόθεση στο τέταρτο τμήμα.

2. Περίληψη των γραπτών παρατηρήσεων που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

Το καθού στην κύρια δίκη, το *Hauptzollamt Mainz,* δηλώνει ότι δεν αντιλαμβάνεται το πρόβλημα της διάκρισης σε βάρος των εισαγομένων προϊόντων που τίθεται με το προδικαστικό ερώτημα.

Κατά την άποψή του, εφόσον τα εισαγόμενα και τα εγχώρια προϊόντα υποβλήθηκαν σε

ομοιόμορφο φορολογικό συντελεστή 1 500 DM/hlW (ύψος του φόρου οινοπνεύματος) βάσει της εγκυκλίου του Ομοσπονδιακού Υπουργού Οικονομικών της 23ης Μαρτίου 1976 (III A 2 — V 7030 — 32/76), το ζήτημα αν τα εισαγόμενα προϊόντα πρέπει να φορολογηθούν με συντελεστή 1 430 DM/hlW, δηλαδή με συντελεστή κατώτερο από αυτόν που εφαρμόζεται στα εγχώρια προϊόντα, θέτει αναμφισβήτητα πρόβλημα ερμηνείας των άρθρων 151 και 152 του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, σε καμιά περίπτωση όμως δεν μπορεί να συνεπάγεται παράβαση των διατάξεων περί απαγορεύσεως των διακρίσεων της Συνθήκης ΕΟΚ ή των Συμφωνιών που έχουν συναφθεί με την Ισπανία και την Πορτογαλία. Όπως προκύπτει, εξάλλου, από την απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1981 (Hansen III, 153/80, Συλλογή 1981, σ. 1165), οι διατάξεις αυτές θέτουν μεν την αρχή της ίσης μεταχείρισης, δεν υποχρεώνουν όμως τα κράτη να επιφυλάσσουν ευνοϊκότερη μεταχείριση στα εισαγόμενα προϊόντα.

Το Hauptzollamt δεν αποκλείει τη δυνατότητα να συναχθεί από τη διατύπωση των λόγων που ώθησαν στην έκδοση της παραπεμπτικής Διάταξης, καθώς και από την αναφορά στα άρθρα 95 και 37 της Συνθήκης, ότι το Finanzgericht θεωρεί ότι η πτώση της τιμής πωλήσεως του μονοπωλίου ενδέχεται να προκάλεσε φορολογική (άρθρο 95) και/ή οικονομική διάκριση (άρθρο 37). Κατά την άποψη του Hauptzollamt, η φορολογική διάκριση αποκλείεται, εφόσον, όπως ελέχθη πιο πάνω, όλα τα είδη οινοπνεύματος υπόκεινται στον ίδιο φορολογικό συντελεστή. Όσο για την οικονομική διάκριση, το Hauptzollamt διατείνεται ότι, με την απόφασή του της 13ης Μαρτίου 1979 (Hansen II, υπόθ. 91/78, Slg. 1979, σ. 935), το Δικαστήριο έχει σαφώς διευκρινίσει τις αρχές που ισχύουν εν προκειμένω: Μια τέτοια διάκριση υπάρχει αν το μονοπώλιο εφαρμόζει τιμές αφύσικα χαμηλές σε σύγκριση με τις τιμές άλλων κρατών μελών. Κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει όμως εν προκειμένω, εφόσον οι τιμές που ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο στα άλλα κράτη μέλη ήσαν σαφώς κατώτερες των 183 DM/hlW.

Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, η εταιρία *Kupferberg*, ισχυρίζεται, καταρχάς, ότι κατά το χρονικό διάστημα από 23 Φεβρουαρίου 1976 (όταν επήλθε η πραγματική μείωση κατά 150 DM/hlW της τιμής, στην οποία πωλούσε το οινόπνευμα τόσο η διοίκηση του ομοσπονδιακού μονοπωλίου, όσο και η Deutsche Kornbranntwein-Verwertungsstelle, η γερμανική υπηρεσία εκμεταλλεύσεως οινοπνεύματος από σπόρους δημητριακών, υπεύθυνη για την εμπορία του οινοπνεύματος από σπόρους δημητριακών) μέχρι 18 Μαρτίου 1976 (ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του νόμου της 2ας Μαΐου 1976, ο οποίος τροποποίησε τα άρθρα 79, 84, 151 και 152 του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος) οι φόροι που επιβάλλονταν στο οινόπνευμα βάσει της κατά νόμο εφαρμοστέας ρυθμίσεως ήσαν οι εξής:

2.1. Φόρος επί του *εισαγομένου* οινοπνεύματος δυνάμει του άρθρου 152, παράγραφος 1, πρώτη φράση, του νόμου περί του μονοπωλίου

κανονική τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος	DM 1 683,00/hlW
βασική τιμή του οινοπνεύματος	DM 253,00/hlW
εξισωτικός φόρος μονοπωλίου	DM 1 430,00/hlW

2.2. Φόρος επί του οινοπνεύματος που *δεν υπόκειται στην υποχρέωση* παραδόσεως στην ομοσπονδιακή διοίκηση του μονοπωλίου οινοπνεύματος, βάσει του άρθρου 79, παράγραφος 1, του νόμου περί του μονοπωλίου

κανονική τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος	DM 1 683,00/hlW
βασική τιμή του οινοπνεύματος	DM 253,00/hlW
μέσος όρος εξοικονομούμενης δαπάνης	DM 23,00/hlW
πρόσθετος φόρος οινοπνεύματος	DM 1 407,00/hlW

2.3. Φορολογία του οινοπνεύματος που *μπορεί* να παραδοθεί στη διοίκηση του ομοσπονδιακού μονοπωλίου δυνάμει των άρθρων 84, παράγραφος 1, και του άρθρου 76 του νόμου περί του μονοπωλίου σε συνδυασμό με την εγκύκλιο του Ομοσπονδιακού Υπουργού Οικονομικών της 24ης Μαρτίου 1976 (III A 2 — V 7143 — 4/76-11). Η εγκύκλιος αυτή, προκειμένου να αποκαταστήσει την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων αποστάξεως οινοπνεύματος από σπόρους δημητριακών που εμπορεύονται οι ίδιες τα προϊόντα τους σε σύγκριση με τη θέση της Deutsche Kornbranntwein-Verwertungsstelle, — θέση που είχε θιγεί με τη μείωση από τις 23 Φεβρουαρίου 1976 των τιμών της τελευταίας — αναγνώρισε

σ' αυτές δικαίωμα λήψεως ενισχύσεως από τη διοίκηση του μονοπωλίου. Το ύψος της ενίσχυσης αυτής ισοδυναμούσε με τη διαφορά μεταξύ της τιμής αναλήψεως, την οποία όφειλε να καταβάλλει η Deutsche Kornbranntwein-Verwertungsstelle όταν αναλάμβανε αυτή το οινόπνευμα (Übernahmepreis) και της κατώτατης τιμής πωλήσεως των προϊόντων που προέρχονται από την Deutsche Kornbranntwein-Verwertungsstelle προσαυξημένης κατά ένα κατ' αποκοπή ποσό για τις δαπάνες, στις οποίες υποβλήθηκε η επιχείρηση αποστάξεως για την παραγωγή καθαρού οινοπνεύματος

πρόσθετος φόρος οινοπνεύματος	DM	1 500,00/hlW
ενίσχυση στις επιχειρήσεις αποστάξεως οινοπνεύματος από σπόρους δημητριακών που εμπορεύονται οι ίδιες τα προϊόντα τους	DM	150,00/hlW
ενίσχυση για τον καθαρισμό, περίπου	DM	30,00/hlW
καθαρή φορολογική επιβάρυνση	DM	1 320,00/hlW

2.4. Φορολογία του οινοπνεύματος που *υπόκειται σε υποχρέωση* παραδόσεως στην ομοσπονδιακή διοίκηση του μονοπωλίου δυνάμει του άρθρου 84, παράγραφος 1, του νόμου περί του μονοπωλίου σε συνδυασμό με τα άρθρα 62 και 63 επ. του ίδιου νόμου.

κανονική τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος	DM	1 623,00/hlW
μειωμένη κατά την τιμή, στην οποία αναλαμβάνεται το οινόπνευμα (που διαφέρει ανάλογα με το ύψος των προσαυξήσεων), κατά μέσο όρο περίπου	DM	370,00/hlW
καθαρό ποσό φόρου	DM	1 253,00/hlW

Προτού προσεγγίσει το « σφαιρικό » πρόβλημα της διάκρισης σε βάρος του οινοπνεύματος που εισήχθη κατά το χρονικό διάστημα από 23 Φεβρουαρίου μέχρι 17 Μαρτίου 1976, το οποίο θέτει, κατά την άποψή της, το προδικαστικό ερώτημα, και προχωρήσει στην εξέταση του προβλήματος αυτού συναρτήσει τεσσάρων διαφορετικών καταστάσεων, που η κάθε μία τους αντιστοιχεί σε ένα μερικότερο ερώτημα, η Kupferberg αναπτύσσει ορισμένες γενικές σκέψεις ως προς τις αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων που εφαρμόζονται εν προκειμένω.

Όσον αφορά τα προϊόντα κοινοτικής καταγωγής (ουίσκυ, Jenever, λικέρ, Armagnac και Pruneaux), για τα οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη η απαγόρευση των διακρίσεων που εξαγγέλλουν τα άρθρα 37 και 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, η Kupferberg, αφού τονίζει ότι το Δικαστήριο στις αποφάσεις του της 13ης Μαρτίου 1979 (Peureux, 86/78, Slg.1979, σ.897) και της 29ης Απριλίου 1982 (Pabst & Richarz, 17/81, Συλλογή 1982, σ.1331) οριοθέτησε το πεδίο εφαρμογής της κάθε μιας από τις διατάξεις αυτές κρίνοντας ότι οι διατάξεις του άρθρου 37 αφορούν μόνο τις δραστηριότητες εκείνες που συνδέονται από τη φύση τους με την επιτέλεση της ειδικής λειτουργίας του μονοπωλίου, υπογραμμίζει ότι η συγκεκριμένη περίπτωση αφορά τη φορολογία που επιβάλλεται σε εισαγόμενο οινόπνευμα βάσει της τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος. Επειδή ο καθορισμός της τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος (άρθρα 88, 89 και 90 του νόμου περί του μονοπωλίου) έχει, κατά την άποψή της, λειτουργία που προσιδιάζει στη χαρακτηριστικά οικονομική διαχείριση του μονοπωλίου λαμβάνοντας υπόψη το εισαγόμενο οινόπνευμα, το άρθρο 37 της Συνθήκης ΕΟΚ είναι εφαρμόσιμο. Επειδή, ωστόσο, η τιμή αυτή έχει σημασία και ως προς τον υπολογισμό του φόρου στο μέτρο που προσδιορίζει επίσης, για την υπό κρίση περίοδο, το ύψος των εισαγωγικών δασμών, είναι παράλληλα εφαρμοστέο και το άρθρο 95 της Συνθήκης.

Όσον αφορά τα προϊόντα που προέρχονται από τρίτες χώρες, το Xérès από την Ισπανία και το Porto από την Πορτογαλία, που εμπίπτουν αντίστοιχα στο άρθρο 3 της Συμφωνίας ΕΟΚ-Ισπανίας και στο άρθρο 21 της Συμφωνίας ΕΟΚ-Πορτογαλίας, η Kupferberg διατείνεται, αναφερόμενη στην απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Οκτωβρίου 1982 (Kupferberg, 104/81, Συλλογή 1982, σ.3641), ότι οι διατάξεις αυτές έχουν απ' ευθείας εφαρμογή και μπορούν να δημιουργούν για τους επιχειρηματίες δικαιώματα τα οποία τα δικαστήρια οφείλουν να προστατεύουν. Ως προς την ερμηνεία τους και την εφαρμογή τους, οι διατάξεις αυτές είναι αντίστοιχες με το άρθρο 95 της Συνθήκης ΕΟΚ και δεν υπάρχει λόγος να ερμηνευθούν διαφορετικά, διότι τάχα οι συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών εξυπηρετούν σκοπό διαφορετικό από εκείνον της Συνθήκης ΕΟΚ. Το Porto και το Xérès υφίστανται, κατά την άποψή της, διάκριση, όταν επιβαρύνονται με φόρους υψηλότερους από ό,τι ομοειδή εγχώρια προϊόντα.

Η Kupferberg τονίζει εξ άλλου, όσον αφορά το πρόβλημα του « ομοειδούς » των προϊόντων, ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 37 της Συνθήκης ΕΟΚ, το ζήτημα αυτό δεν έχει καθοριστική σημασία. Ως προς δε τα άρθρα 95 της Συνθήκης, 3 και 21 των συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να στηριχτεί στην πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 1982, COGIS, 216/81, Συλλογή 1982, σ. 2701, και της 26ης Οκτωβρίου 1982, όπ.π.). Κατά την άποψή της, το ουίσκυ, το Jenever και τα λικέρ είναι ομοειδή με το οινόπνευμα από καρπούς δημητριακών και με το λευκό οινόπνευμα. Το Armagnac, τα Pruneaux, το Xérès και το Porto αντιστοιχούν σε σημαντικό βαθμό με οινόπνευμα από οπώρες. Προσθέτει ότι οι διαφοροποιήσεις που κάνει ο νόμος περί του μονοπωλίου μεταξύ του οινοπνεύματος που δεν υπόκειται στην υποχρέωση παραδόσεως στη διοίκηση του μονοπωλίου (άρθρο 78), του οινοπνεύματος που υπόκειται στην υποχρέωση αυτή (άρθρο 84) και του οινοπνεύματος που μπορεί να παραδοθεί (άρθρο 76, παράγραφος 2), (μεταξύ άλλων το οινόπνευμα από σπόρους δημητριακών, από γεώμηλα, από αραβόσιτο, τα στέμφυλα, η ζύμη οίνου, το γλεύκος ενσπέρμων οπωρών, μήλων και αχλαδιών) δεν πρέπει να έχουν σημασία ως προς το ζήτημα αυτό, εφόσον στηρίζονται αποκλειστικά σε εκτιμήσεις που έχουν σχέση με την οικονομική διαχείριση του μονοπωλίου.

Προσεγγίζοντας το « σφαιρικό » πρόβλημα της « διάκρισης σε βάρος των εισαγόμενων προϊόντων » και την εξέταση του πρώτου μερικότερου ερωτήματος που θίγει η Διάταξη παραπομπής, δηλαδή αν το εισαγόμενο οινόπνευμα υφίσταται διάκριση κατά την έννοια των άρθρων 37 και 95 της Συνθήκης και για το λόγο και μόνο ότι μια διάταξη εθνικού φορολογικού δικαίου (άρθρο 152, παράγραφος 1, του νόμου περί του μονοπωλίου) ερμηνεύεται και εφαρμόζεται κατά τρόπο αντίθετο προς τη σαφή διατύπωσή της και συνεπάγεται, για το λόγο αυτό, φορολογία βαρύτερη από ό,τι επιβάλλει η διάταξη αυτή, η Kupferberg τονίζει αναφερόμενη στην απόφαση της 29ης Απριλίου 1982 (Pabst & Richarz, 17/81, Συλλογή 1982, σ.1331), αφενός ότι ο νομικός χαρακτηρισμός μιας εθνικής πρακτικής (εν προκειμένω του υπολογισμού του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου) από άποψη κοινοτικού δικαίου δεν εξαρτάται από τη θέση που κατέχει στο εθνικό δίκαιο ή από το χαρακτηρισμό της κατά το δίκαιο αυτό και αφετέρου ότι τα άρθρα 37 και 95 έχουν ως στόχο όλα τα εθνικά μέτρα, ανεξάρτητα από τη φύση τους, που μπορούν να έχουν ως συνέπεια υψηλότερη φορολογική επιβάρυνση των εισαγόμενων προϊόντων.

Κατά την άποψή της, η εφαρμογή μιας πλασματικής « κανονικής τιμής πωλήσεως » (1 833 DM) που δεν αντιστοιχεί με την πραγματική τιμή πωλήσεως (1 683 DM) για τον υπολογισμό του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου, στο πλαίσιο του άρθρου 152, παράγραφος 1, πρώτη φράση, του νόμου περί του μονοπωλίου, προσκρούει στο άρθρο 37 της Συνθήκης, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί αν υφίσταται μεταχείριση που να συνιστά διάκριση σε βάρος του εισαγόμενου οινοπνεύματος σε σύγκριση με το εγχώριο. Προβάλλει σχετικά ότι οι συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 37, παράγραφοι 1 και 2, επιβάλλουν στα κράτη να μη λαμβάνουν νέα μέτρα που περιορίζουν την έκταση εφαρμογής των άρθρων που αναφέρονται στην κατάργηση των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών. Κατά την άποψή της, η απαγόρευση αυτή εκτείνεται, λαμβανομένης υπόψη της θέσεως που κατέχει το άρθρο 37 στην όλη οικονομία της Συνθήκης, καθώς και της παραπομπής που περιέχει η παράγραφος 3 του άρθρου 37 στα άρθρα 30 και 34, στα μέτρα αποτελέσματος ισοδυνάμου προς ποσοτικούς περιορισμούς. Η ερμηνεία και εφαρμογή εθνικής διατάξεως αντίθετα προς τη σαφή διατύπωσή της, κατά το μέτρο που καταλήγει σε υψηλότερη φορολογία των εισαγομένων προϊόντων, συνιστά μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος.

Ανεξάρτητα από την άποψη αυτή, φρονεί ότι η πρακτική της γερμανικής διοίκησης του μονοπωλίου και του υπουργείου οικονομικών σχετικού με το άρθρο 152 του νόμου περί του μονοπωλίου παραβιάζει επίσης την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων που εξαγγέλλεται στα άρθρα 37, παράγραφος 1, και 95 της Συνθήκης, χωρίς να χρειάζεται να στηριχτεί στη φορολογία που επιβάλλεται στα ομοειδή εγχώρια προϊόντα — έστω και αν, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, ο όρος « διάκριση » σημαίνει κατ' αρχήν δυσμενέστερη μεταχείριση των εισαγομένων προϊόντων σε σχέση με τα εγχώρια — εφόσον η διάταξη που αφορά τα εισαγόμενα προϊόντα (εν προκειμένω το άρθρο 152) ερμηνεύεται και εφαρμόζεται αντίθετα προς το γράμμα του. Κατά την

άποψή της, στην περίπτωση αυτή, υπάρχει τεκμήριο ότι το εισαγόμενο οινόπνευμα τυγχάνει δυσμενέστερης μεταχειρίσεως από ό,τι έχει προβλέψει ρητά ο νομοθέτης.

Οι ίδιες σκέψεις ισχύουν και ως προς τα άρθρα 3 και 21 των συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών.

Τέλος, όπως προκύπτει από τους υπολογισμούς που παρέθεσε στην αρχή των παρατηρήσεών της, το εγχώριο οινόπνευμα σε όλες τις περιπτώσεις επιβαρύνεται με χαμηλότερη φορολογία.

Ως προς το δεύτερο μερικότερο ερώτημα που αφορά το ζήτημα αν το εισαγόμενο οινόπνευμα υφίσταται διάκριση σε σχέση με το ομοειδές οινόπνευμα που δεν υπόκειται στην υποχρέωση παραδόσεως, όταν το ύψος του εξισωτικού φόρου (άρθρο 152) και το ύψος του πρόσθετου φόρου (άρθρο 79) στηρίζονται μεν στην κανονική τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος, η διοίκηση όμως δεν υπολογίζει το ύψος του φόρου βάσει της πραγματικής τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος, αλλά βάσει της κανονικής τιμής πωλήσεως που έχει δημοσιευτεί προηγουμένως και διατηρηθεί πλασματικά, η Kupferberg ισχυρίζεται ότι ο όρος « επιβαρύνουν » που περιέχεται στο άρθρο 95, πρώτη παράγραφος, δεν υποδηλώνει απλώς την πραγματική φορολογία που υφίστανται τα εγχώρια προϊόντα, αλλά και τη φορολογία που πρέπει να είναι « κατά νόμο επιτρεπτή », διότι αλλιώς τα κράτη θα μπορούσαν να καταστρατηγούν τις συνέπειες του άρθρου 95 χωρίς καμιά τροποποίηση των νόμων, ερμηνεύοντας και/ή εφαρμόζοντας contra legem τις φορολογικές διατάξεις που αφορούν τη φορολογία των ομοειδών εγχωρίων προϊόντων. Κατ' εφαρμογή των νομικών διατάξεων που καθορίζουν το ύψος του εξισωτικού φόρου (άρθρο 152) και το ύψος του πρόσθετου φόρου οινοπνεύματος (άρθρο 79) και λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος που ανέρχεται σε 1 683 DM, το ύψος του εξισωτικού φόρου έπρεπε να είναι 1 430 DM ανά hl αιθυλικής αλκοόλης, ενώ το ύψος του πρόσθετου φόρου 1 407 DM/hlW. Επομένως, το πραγματικό περιθώριο διάκρισης δεν ανέρχεται μόνο σε 70 DM/hlW, όπως προβάλλει, αλλά σε 93 DM/hlW. Οι σκέψεις αυτές ισχύουν κατ' αναλογία στους οίνους Liqueur βάσει των άρθρων 3 και 21 των Συμφωνιών που έχουν συναφθεί με την Ισπανία και την Πορτογαλία.

Όσον αφορά το τρίτο μερικότερο ερώτημα, που αφορά το ζήτημα αν το εισαγόμενο οινόπνευμα υφίσταται διάκριση σε σχέση με το εγχώριο οινόπνευμα που μπορεί να παραδοθεί στη διοίκηση του μονοπωλίου, όταν ο φόρος που επιβαρύνει το εισαγόμενο οινόπνευμα υπολογίζεται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική μείωση της κανονικής τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος κατά 150 DM, ενώ στο εγχώριο οινόπνευμα που μπορεί να παραδοθεί στη διοίκηση του μονοπωλίου, ιδίως το οινόπνευμα που παράγεται από επιχειρήσεις αποστάξεως σπόρων δημητριακών που εμπορεύονται οι ίδιες τα προϊόντα τους, χορηγείται επιδότηση υπό μορφή ενισχύσεως που ανέρχεται σε 150 DM και προσαυξάνεται κατά μια συμπληρωματική ενίσχυση που προορίζεται για την κάλυψη των δαπανών παραγωγής καθαρού οινοπνεύματος (30 DM περίπου), για να αντισταθμιστεί η μείωση της τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος, η Kupferberg τονίζει ότι η ενίσχυση αυτή που θεσπίστηκε με την εγκύκλιο του Υπουργού Οικονομικών της 24ης Μαρτίου 1976 και που, από ό,τι γνωρίζει, δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή κατ' εκτέλεση του άρθρου 93 της Συνθήκης, είχε ως συνέπεια, από καθαρά οικονομική άποψη, τη μείωση της φορολογίας του εγχωρίου οινοπνεύματος από σπόρους δημητριακών σε 1 320 DM/hlW ή και περισσότερο. Κατά την άποψή της, η καταβολή της ενίσχυσης αυτής συνιστά παράβαση του άρθρου 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, όπως έχει δεχτεί το Δικαστήριο στις αποφάσεις του της 21ης Μαΐου 1980 (Επιτροπή κατά Ιταλίας, 73/79, Slg. 1980, σ. 1533) και της 29ης Απριλίου 1982 (Pabst & Richarz, 17/81, Συλλογή 1982, σ.1349).

Κατά την προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, η επιχειρηματολογία αυτή δεν κλονίζεται από την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Μαρτίου 1979 (Hansen II, 91/78, Slg. 1979, σ. 935), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του ύψους της ενίσχυσης που χορηγούνταν στους παραγωγούς με τη μορφή εγγυημένης τιμής αναλήψεως και της τιμής πωλήσεως λόγω της παρέμβασης του μονοπωλίου. Η σκέψη αυτή δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη εν προκειμένω, διότι οι επιχειρήσεις αποστάξεως οινοπνεύματος από σπόρους δημητριακών που εμπορεύ-

ονται οι ίδιες τα προϊόντα τους και που λαμβάνουν την ενίσχυση έχουν απ' ευθείας πρόσβαση στην αγορά και διότι η ενίσχυση που τους χορηγείται είναι καθοριστική και για τον προσδιορισμό της τιμής της αγοράς. Άλλωστε, όπως υποστηρίζει, η Deutsche Kornbranntwein-Verwertungsstelle είναι εταιρία εμπορίας ιδιωτικού δικαίου και δεν μπορεί να εξομοιωθεί προς τη διοίκηση του μονοπωλίου οινοπνεύματος.

Τέλος, όσον αφορά το τέταρτο μερικότερο ερώτημα, που αφορά το ζήτημα αν το εισαγόμενο οινόπνευμα υφίσταται διάκριση σε σχέση με το εγχώριο οινόπνευμα που υπόκειται στην υποχρέωση παραδόσεως στη διοίκηση του μονοπωλίου, όταν ο υπολογισμός του φόρου που επιβαρύνει τα εισαγόμενα προϊόντα (άρθρο 152) γίνεται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η μείωση στην πράξη της κανονικής τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος κατά 150 DM, ενώ τα εγχώρια οινοπνεύματα που παραδίδονται στη διοίκηση του μονοπωλίου και στην Deutsche Kornbranntwein-Verwertungsstelle αναλαμβάνονται σε τιμή σαφώς υψηλότερη (μεταξύ 250 και 550 DM) από την τιμή πωλήσεώς τους στη συνέχεια (183 DM), η Kupferberg τονίζει ότι λόγω της μειώσεως της κανονικής τιμής πωλήσεως από 1 833 σε 1 683 DM και της ταυτόχρονης διατηρήσεως της τιμής αναλήψεως, η διοίκηση του μονοπωλίου, κατά την υπό κρίση χρονική περίοδο, στην πραγματικότητα δεν υπολόγισε κατά 150 DM το φόρο που επιβάρυνε το εγχώριο οινόπνευμα, ενώ προς τα έξω εφάρμοσε ένα μηχανισμό, κατά τον οποίο η μείωση δεν φαινόταν να επηρεάζει το φορολογικό συντελεστή αλλά την τιμή του εμπορεύματος, η οποία περιλαμβάνεται στην κανονική τιμή.

Κατά την άποψή της, για να εκτιμηθούν οι περιστάσεις αυτές σε συνάρτηση με τα άρθρα 37 και 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η κανονική τιμή πωλήσεως συνιστά μια ενότητα που αποτελείται από το φόρο οινοπνεύματος και την τιμή του εμπορεύματος. Εφόσον η τιμή αναλήψεως είναι σταθερή όταν μειώνεται η τιμή ως ενότητα, η μείωση κατ' ανάγκη αναφέρεται στη φορολογία. Η διοίκηση του μονοπωλίου υπέστη έλλειμμα κατά το ποσό της μείωσης των 150 DM, το έλλειμμα δε αυτό έπρεπε να αντισταθμιστεί με μια ενίσχυση. Έτσι προκύπτει έμμεσα βαρύτερη φορολογία του εισαγόμενου οινοπνεύματος.

Κατά την Kupferberg, και αν ακόμα γίνει δεκτό ότι η πτώση της τιμής πωλήσεως δεν αφορά το τμήμα του φόρου που περιέχεται στην τιμή, αλλά το τμήμα της τιμής που αντιπροσωπεύει την τιμή του εμπορεύματος, η συλλογιστική που ανέπτυξε το Δικαστήριο στη σκέψη 13 της απόφασης της 13ης Μαρτίου 1979 (Hansen II, 91/78, Slg. 1979, σ. 935) δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω. Ισχυρίζεται σχετικά ότι, κατά την υπό κρίση χρονική περίοδο, η τελική τιμή πωλήσεως του μονοπωλίου δεν καθορίστηκε αυτοτελώς βάσει εκτιμήσεων εμπορικής πολιτικής, εφόσον από την άποψη αυτή η διοίκηση του μονοπωλίου δεν διέθετε κανένα μέσο.

Περαίνοντας η Kupferberg εκφράζει την εκτίμηση ότι οι προηγούμενες σκέψεις δείχνουν ότι, ανεξάρτητα από τα ζητήματα που αφορούν τον ομοειδή ή παρόμοιο χαρακτήρα των προϊόντων, η είσπραξη εξισωτικού φόρου επί των οινοπνευμάτων ύψους άνω των 1 430 DM/hlW συνιστά παράβαση των άρθρων 37 και 95 της Συνθήκης ΕΟΚ και των άρθρων 3 και 21 των συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών.

Κατά την άποψή της, πρέπει συνεπώς να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στο ερώτημα που υπέβαλε το Finanzgericht:

Τα άρθρα 37 και 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και το άρθρο 3 της Συμφωνίας μεταξύ της Κοινότητας και της Ισπανίας και το άρθρο 21, πρώτη παράγραφος, της Συμφωνίας μεταξύ της Κοινότητας και της Πορτογαλίας, έχουν την έννοια ότι το εισαγόμενο οινόπνευμα υφίσταται διάκριση, όταν οι αρμόδιες εθνικές αρχές ερμηνεύουν και εφαρμόζουν τις φορολογικές διατάξεις που ισχύουν για τα εισαγόμενα προϊόντα αντίθετα προς το γράμμα τους και την πρακτική που πράγματι ακολουθούν (εν προκειμένω, μείωση της κανονικής τιμής πωλήσεως) έτσι, ώστε τα εισαγόμενα προϊόντα να υφίστανται δυσμενέστερη μεταχείριση.

Και αν ακόμα η φορολογία που επιβαρύνει τα εισαγόμενα προϊόντα είναι ανάλογη με τους φόρους που επιβαρύνουν τα ομοειδή εγχώρια προϊόντα, το κοινοτικό δίκαιο επιβάλλει οι φορολογικές διατάξεις που ισχύουν για τα

εγχώρια προϊόντα να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται σύμφωνα με το γράμμα τους και βάσει των πράγματι υφισταμένων συνθηκών (εν προκειμένω, μείωση της κανονικής τιμής πωλήσεως κατά 150 DM/hlW).

Η Kupferberg δηλώνει, τέλος, ότι παραιτείται από το να προτείνει ενδεχομένως απάντηση στο ερώτημα που υπέβαλε το Finanzgericht για την περίπτωση που τελικά το Δικαστήριο στηριχτεί σε μια σύγκριση της φορολογίας που επιβαρύνει τα εισαγόμενα προϊόντα με εκείνη που επιβαρύνει το εγχώριο οινόπνευμα που παράγεται από επιχειρήσεις αποστάξεως οινοπνεύματος από σπόρους δημητριακών που εμπορεύονται οι ίδιες τα προϊόντα τους και/ή το οινόπνευμα που υπόκειται στην υποχρέωση παραδόσεως στη διοίκηση του ομοσπονδιακού μονοπωλίου.

Κατά την *Επιτροπή*, μολονότι το προδικαστικό ερώτημα, το οποίο υπέβαλε το Finanzgericht είναι έτσι διατυπωμένο, ώστε να ζητείται συγκεκριμένη απόφαση ως προς το ύψος του ειδικού φόρου καταναλώσεως που πρέπει να επιβάλλεται στα προϊόντα που θέτει σε ελεύθερη κυκλοφορία η Kupferberg, είναι ωστόσο παραδεκτό, εφόσον επιτρέπει το Δικαστήριο να περιοριστεί στην ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου.

Αφού υπενθυμίζει ότι το αντικείμενο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του Finanzgericht έγκειται στο ζήτημα αν η Kupferberg μπορεί, κατά το κοινοτικό δίκαιο, να αξιώσει τα οινοπνευματώδη που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος ή από τρίτο κράτος να επιβαρύνονται με εξισωτικό φόρο 1 430 αντί 1 500 DM/hlW, η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να προβεί στην εξέταση του προδικαστικού ερωτήματος απαντώντας πρώτα στο ερώτημα αυτό ως προς τα προϊόντα που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη (δασμολογική κλάση 22.09 Γ του ΚΔ) σε συνάρτηση με τα άρθρα 95 και 37 της Συνθήκης ΕΟΚ και, έπειτα, ως προς τα προϊόντα που προέρχονται από την Ισπανία και την Πορτογαλία (δασμολογική κλάση 22.05 Γ III) σε συνάρτηση με το άρθρο 3 και με το άρθρο 21 των συμφωνιών που έχει συνάψει η Κοινότητα με την Ισπανία και την Πορτογαλία.

Προτού εισέλθει στην εξέταση της ουσίας, η Επιτροπή θεωρεί αναγκαίο να επισημάνει ότι η διαφορά στην κύρια δίκη τοποθετείται χρονικά στην ιδιαίτερη, σύντομη, περίοδο που προηγήθηκε της μεταρρυθμίσεως του γερμανικού μονοπωλίου οινοπνεύματος. Η περίοδος αυτή άρχισε στις 23 Φεβρουαρίου 1976, ημερομηνία από την οποία, αφενός, η διοίκηση του μονοπωλίου μείωσε την τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος και, αφετέρου, ο Υπουργός Οικονομικών καθόρισε τον πραγματικό συντελεστή του εξισωτικού φόρου χωρίς να χρησιμοποιήσει τις μεθόδους υπολογισμού που προέβλεπε ο νόμος περί του μονοπωλίου. Έληξε δε στις 18 Μαρτίου 1976, όταν ετέθη σε ισχύ ο νόμος περί τροποποιήσεως του νόμου περί του μονοπωλίου της 2ας Μαΐου 1976 και αυξήσεως των φορολογικών επιβαρύνσεων που επιβάλλονται στο οινόπνευμα.

Εκτίμηση σε συνάρτηση με τα άρθρα 37 και 95 της Συνθήκης ΕΟΚ

1. *Άρθρο 95 της Συνθήκης*

α) Η Επιτροπή τονίζει ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, τα εισαγόμενα προϊόντα υπόκεινταν σε εξισωτικό φόρο 1 500 DM/hlW, ποσό ίσο με το φόρο που επιβάλλεται στα ομοειδή ή ανταγωνιστικά εγχώρια προϊόντα, είτε πρόκειται για οινόπνευμα που πωλείται από το μονοπώλιο, το οποίο υπόκειται στο φόρο οινοπνεύματος, είτε για οινόπνευμα που δεν παραδίδεται στο μονοπώλιο, το οποίο υπόκειται στον πρόσθετο φόρο οινοπνεύματος.

Δεδομένου ότι ο ειδικός φόρος καταναλώσεως οινοπνεύματος ήταν, με την επιφύλαξη των παρατηρήσεων που ακολουθούν, ο ίδιος και στις τρεις περιπτώσεις, ήτοι 1 500 DM/hlW, η φορολογία που επιβάλλεται στα εμπορεύματα προελεύσεως άλλων κρατών μελών δεν ήταν ούτε άμεσα ούτε έμμεσα υψηλότερη από τη φορολογία που επιβάλλεται στα εγχώρια ομοειδή προϊόντα. Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 95, η Kupferberg δεν δικαιούται, κατά την άποψή της, να αξιώσει τη μείωση του ποσού αυτού σε 1 430 DM/hlW.

β) Ως προς τον ισχυρισμό της Kupferberg ότι ο συντελεστής του εξισωτικού φόρου έπρεπε, λαμβανομένης υπόψη της μείωσης της τιμής πωλήσεως από 1 833 σε 1 683 DM/hlW, δυνάμει των διατάξεων του νόμου περί του μονοπωλίου, να ανέρχεται σε 1 430 DM αντί 1 500 DM/hlW, η Επιτροπή τονίζει ότι από άποψη κοινοτικού δικαίου είναι άνευ σημασίας το κατά πόσο, δυνάμει του γερμανικού δικαίου, πρέπει η μειωμένη τιμή πωλήσεως να θεωρηθεί ως η κανονική τιμή πωλήσεως σε ό, τι αφορά τη μέθοδο υπολογισμού που προβλέπει το άρθρο 152, παράγραφος 1, του νόμου περί του μονοπωλίου. Σημασία έχει μόνο να προσδιοριστεί αν η πραγματική φορολογική επιβάρυνση, δηλαδή ο πράγματι εφαρμοζόμενος φορολογικός συντελεστής, συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο.

Αναφερόμενη στις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Μαρτίου 1979 (Peureux, 86/78, Slg.1979, σ.897) και της 7ης Μαΐου 1981 (Hansen III, 153/80, Συλλογή 1981, σ.1165), διευκρινίζει ότι το άρθρο 95 της Συνθήκης δεν αποκλείει στα εμπορεύματα που εισάγονται από άλλο κράτος μέλος να επιφυλάσσεται ευνοϊκότερη φορολογική μεταχείριση από τα εγχώρια εμπορεύματα, αλλ' ούτε και το επιβάλλει, εφόσον αρκείται στο να απαγορεύει τη βαρύτερη φορολογία των εισαγομένων προϊόντων.

Η Επιτροπή τονίζει, τέλος, σχετικά με το φορολογικό συντελεστή που πράγματι εφαρμόζεται εν προκειμένω, ότι ο συντελεστής των 1 500 DM/hlW καθορίστηκε από τον Ομοσπονδιακό Υπουργό Οικονομικών στην εγκύκλιό του της 23ης Μαρτίου 1976 χωρίς να εφαρμοστεί καθόλου η μέθοδος υπολογισμού του άρθρου 152 του νόμου περί του μονοπωλίου.

γ) Ως προς τις αμφιβολίες που εξέφρασε η Kupferberg περί του ύψους του φόρου που πράγματι επέβαλε το μονοπώλιο στο εγχώριο οινόπνευμα, η Επιτροπή τονίζει ότι το γεγονός ότι ο υπολογισμός που πραγματοποιείται με βάση τη μειωμένη τιμή στην οποία πράγματι πωλεί το μονοπώλιο (1 683 DM/hlW) και μια αμετάβλητη βασική τιμή (253 DM/hlW) καταλήγει σε ένα ποσό (εν προκειμένω 1 430 DM/hlW) που είναι κατώτερο από το φόρο (1 500 DM/hlW) ουδόλως σημαίνει ότι η διοίκηση του μονοπωλίου απαλλάσσεται εν μέρει από την υποχρέωσή της να εισπράττει και να καταβάλλει στο δημόσιο ταμείο ακέραιο το ποσό του φόρου. Κατά την άποψή της, πρέπει να ληφθεί ως βάση η αρχή ότι η διοίκηση του μονοπωλίου εισέπραττε το φόρο πάντοτε προσηκόντως δυνάμει του άρθρου 84 του νόμου περί του μονοπωλίου και τον κατέβαλλε στο δημόσιο ταμείο σύμφωνα με το άρθρο 86.

δ) Η Επιτροπή φρονεί, ωστόσο, ότι, αν τυχόν αποδειχθεί ότι, αντίθετα από ό,τι νομίζει, το οινόπνευμα που πωλεί το μονοπώλιο επιβαρυνόταν στην πραγματικότητα από χαμηλότερη φορολογία, για το λόγο ότι το μονοπώλιο απηλλάγη εν μέρει από την είσπραξη και την καταβολή του φόρου, το πρόβλημα τίθεται επί διαφορετικής βάσεως. Σχετικά, ισχυρίζεται ότι, από οικονομική άποψη, η απαλλαγή αυτή κατά 70 DM αντιπροσωπεύει απλώς μια εκ των προτέρων αντιστάθμιση των απωλειών που υφίσταται το μονοπώλιο, αντιστάθμιση που, ως ενίσχυση, πρέπει να εκτιμηθεί όχι σε συνάρτηση με το άρθρο 95 της Συνθήκης αλλά σε σχέση με το άρθρο 37. Προσθέτει ότι είναι απόλυτα απατηλή η προσπάθεια να στοιχειοθετηθεί διαφορά αναλόγως του αν ο καταβλητέος φόρος μειώνεται απ' ευθείας ή αν καταβάλλεται αρχικά ακέραιος στο δημόσιο ταμείο και έπειτα αντισταθμίζεται μερικώς με γενικά φορολογικά έσοδα, στο μέτρο που η αντιστάθμιση των απωλειών πραγματοποιείται πάντα με ποσά που προέρχονται από φορολογικά έσοδα.

Η Επιτροπή φρονεί ότι, και αν ακόμη δεν γίνει δεκτή η άποψη αυτή, η παράβαση του άρθρου 95 στη συγκεκριμένη περίπτωση των οινοπνευματωδών που έθεσε σε ελεύθερη κυκλοφορία η Kupferberg δεν έχει ακόμη αποδειχτεί. Σχετικώς πρέπει, κατά τη γνώμη της, να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

— Το ουίσκυ, το Jenever, το Armagnac και τα Pruneaux είναι απεσταγμένα οινοπνεύματα, με τα οποία δεν μπορεί να συγκριθεί το οινόπνευμα που πωλεί η διοίκηση του μονοπωλίου. Τα μόνα ομοειδή προϊόντα στη γερμανική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 95, πρώτη παράγραφος, είναι τα προϊόντα που δεν υπόκεινται σε υποχρέωση παραδόσεως στο μονοπώλιο, όπως για παράδειγμα τα διάφορα είδη οινοπνεύματος από σπόρους δημητριακών (όπως το Steinhäger) και τα οινοπνεύματα από οπώρες, τα οποία προϊόντα υπόκεινται στον πρόσθετο φόρο οινοπνεύματος, το ύψος του οποίου (πέρα από ειδικές μειώσεις και αυξήσεις, για τις οποίες γίνεται λόγος πιο κάτω στο σημείο ε), ανερχόταν σε 1 500 DM/hlW, σε ποσό δηλαδή ίσο προς εκείνο που επιβάρυνε τα εισαγόμενα ομοειδή προϊόντα. Η ενδεχόμενη μείωση του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου κατά 70 DM δεν αναφερόταν σ' αυτά τα προϊόντα.

Ούτε μπορεί από την πολιτική τιμών που εφάρμοζε το μονοπώλιο, όπως περιγράφηκε, να συναχθεί η ύπαρξη προστασίας, έστω και έμμεσης, του οινοπνεύματος που πωλεί το μονοπώλιο έναντι των τεσσάρων οινοπνευματωδών που προαναφέρθηκαν και, συνεπώς, παράβαση του άρθρου 95, δεύτερη παράγραφος.

— Το πολύ-πολύ, μόνο το λικέρ που εισήχθη από τις Κάτω Χώρες θα μπορούσε να δικαιολογήσει διαφορετική επιχειρηματολογία, στο μέτρο που παρασκευάζεται με οινόπνευμα, όπως γίνεται στη Γερμανία. Αν για την παρασκευή λικέρ χρησιμοποιείται οινόπνευμα του μονοπωλίου, το γερμανικό λικέρ ευνοείται από φορολογική προτίμηση 70 DM/hlW, αντίθετη προς το άρθρο 95, πρώτη παράγραφος.

ε) Τέλος, μολονότι το ζήτημα αυτό δεν αποτελεί αντικείμενο του προδικαστικού ερωτήματος, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, για να ανταποκρίνονται στις επιταγές του άρθρου 95 της Συνθήκης, τα εισαγόμενα προϊόντα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να απολαύουν χωρίς διάκριση των φορολογικών διευκολύνσεων που προβλέπει ο νόμος περί του μονοπωλίου και ιδίως τα άρθρα του 79 και 79 α, εφόσον πληρούν τις απαιτούμενες εν προκειμένω προϋποθέσεις. Παραπέμπει σχετικά στη νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία παρέχει τα αναγκαία στοιχεία για να μπορέσει το Finanzgericht να αποφανθεί επί του σημείου αυτού, αφού προηγουμένως προβεί στη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών που είναι αναγκαία για την απόφασή του.

2. *Άρθρο 37 της Συνθήκης ΕΟΚ*

α) Η Επιτροπή, αφήνοντας κατά μέρος τις ιδιαίτερες παρατηρήσεις που αφορούν τους μειωμένους συντελεστές που προκύπτουν από τα άρθρα 79 και 79α του νόμου περί του μονοπωλίου, τονίζει ότι, εφόσον οι ειδικοί φόροι καταναλώσεως που πράγματι επιβλήθηκαν εν προκειμένω επιβαρύνουν με τον ίδιο τρόπο τα εισαγόμενα και τα εγχώρια προϊόντα με βάση το απεσταγμένο οινόπνευμα, δεν υφίσταται διάκριση ως προς τους όρους εφοδιασμού και διαθέσεως κατά την έννοια του άρθρου 37.

β) Μολονότι το Finanzgericht δεν ρώτησε σε ποιο βαθμό η πραγματική μείωση της τιμής πωλήσεως από 1 833 DM σε 1 683 DM/hlW και η απώλεια που προφανώς προκύπτει για το μονοπώλιο εμπίπτουν αυτές καθαυτές στο άρθρο 37, η Επιτροπή θεωρεί ότι οφείλει, ωστόσο, να θίξει το ζήτημα αυτό, δεδομένου ότι συνδέεται κατά κάποιο τρόπο με τις φορολογικές πλευρές της υπόθεσης και ότι το έθιξε και η Kupferberg.

— Σημειώνει ότι η μείωση αυτή δεν συνιστά μέτρο που συνδέεται με τη φύση του κρατικού μονοπωλίου, αλλά μέτρο εμπορικού χαρακτήρα που υπαγορεύεται από τον ανταγωνισμό.

— Επειδή, ωστόσο, τίθεται το ερώτημα σε ποιο βαθμό το γερμανικό μονοπώλιο οινοπνεύματος, μειώνοντας την πραγματική τιμή πωλήσεως με αμετάβλητη τη βασική τιμή, εφαρμόζει προς όφελος των εθνικών παραγωγών σύστημα ενισχύσεων που πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο του άρθρου 92 και του άρθρου 37 της Συνθήκης, η Επιτροπή τονίζει ότι το ζήτημα αυτό έχει ήδη επιλυθεί

με την απόφαση Hansen II της 13ης Μαρτίου 1979 (91/78, Slg.1979, σ.935), στην οποία το Δικαστήριο απεφάνθη ότι

« το άρθρο 37 της Συνθήκης ΕΟΚ αποτελεί, σε σχέση με τα άρθρα 92 και 93 της ίδιας Συνθήκης ειδική διάταξη υπό την έννοια ότι τα κρατικά μέτρα που είναι συμφυή με την άσκηση εκ μέρους μονοπωλίου εμπορικού χαρακτήρα του δικαιώματός του της αποκλειστικότητας πρέπει, ακόμη και αν συνδέονται με τη χορήγηση ενισχύσεως υπέρ των παραγωγών που υπάγονται στο μονοπώλιο, να εκτιμώνται βάσει των απαιτήσεων του άρθρου 37 »

και ότι

« είναι ασυμβίβαστη με το άρθρο 37, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ κάθε πρακτική κρατικού μονοπωλίου που συνίσταται στην εμπορία προϊόντος, όπως το οινόπνευμα, με τη βοήθεια χρηματικών μέσων από το δημόσιο ταμείο σε τιμή μεταπωλήσεως αφύσικα χαμηλή σε σύγκριση με την προ της επιβολής φόρου τιμή του οινοπνεύματος ανάλογης ποιότητας που εισάγεται από άλλο κράτος μέλος ».

Αφού τονίζει ότι η κανονική τιμή των 1 683 DM/hlW στην οποία πράγματι πωλούσε το μονοπώλιο από τις 23 Φεβρουαρίου 1976, ήταν σύμφωνη με τις απαιτήσεις της αγοράς, όπως προέκυπτε από τις προσφερόμενες τιμές για το οινόπνευμα καταγωγής άλλων κρατών μελών, η Επιτροπή συνάγει απ' αυτό ότι δεν μπορεί να υποστηριχτεί ότι το μονοπώλιο εφάρμοζε « αφύσικα χαμηλές » τιμές πωλήσεως. Δεν μπορεί, επομένως, ένας εισαγωγέας να επικαλεστεί το άρθρο 37 και την αναπροσαρμογή της τιμής πωλήσεως του μονοπωλίου, για να αξιώσει μείωση του εισαγωγικού δασμού κατά 70 DM/hlW.

— Όσον αφορά τα επιχειρήματα που προέβαλε η Kupferberg, επιδιώκοντας να επιτύχει μια λύση διαφορετική από εκείνη που προκύπτει από την απόφαση Hansen II, ότι δηλαδή, κατά το χρονικό διάστημα από 23 Φεβρουαρίου μέχρι 18 Μαρτίου 1976, επειδή οι υψηλότερες τιμές αγοράς της διοίκησης του μονοπωλίου δεν καλύπτονταν καθόλου από ενίσχυση, βρέθηκε αναγκασμένη, για να αποφύγει την πτώχευση, να μειώσει το φόρο οινοπνεύματος, τον οποίο υποχρεούται να εισπράττει και να καταβάλλει στο δημόσιο ταμείο, κατά τη διαφορά μεταξύ τιμής αγοράς και τιμής πωλήσεως (δηλαδή κατά 70 DM) και ότι, συνεπώς, υπάρχει στενός και άμεσος δεσμός μεταξύ ανάληψης και πώλησης του εμπορεύματος, η Επιτροπή προβάλλει ότι, αν η υπόθεση στην οποία στηρίζεται ο τελευταίος αυτός ισχυρισμός δεν αληθεύει, είναι αδύνατο να συναχθεί αυτόματα αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής πωλήσεως. Αλλά και αν ακόμη αληθεύει αυτό δεν αλλάζει σε τίποτα τη νομική εκτίμηση της υπόθεσης. Η μείωση του φόρου δεν μπορεί από οικονομική άποψη να έχει άλλη αξία από εκείνη μιας εκ των προτέρων αντιστάθμισης των απωλειών, την αξία δηλαδή μιας πρακτικής πωλήσεων του μονοπωλίου, για την οποία ισχύουν οι παρατηρήσεις του Δικαστηρίου που αναφέρονται πιο πάνω. Η πτώση της τιμής πωλήσεως στα 1 683 DM/hlW δεν παραβλάπτει καθόλου την ισότητα ευκαιριών για το εισαγόμενο οινόπνευμα. Αντίθετα, η ισότητα ευκαιριών για το εγχώριο οινόπνευμα είναι εκείνη που θα διακυβευόταν, αν, όπως ζητεί η Kupferberg, ο φόρος που επιβάλλεται από το εισαγόμενο οινόπνευμα έπρεπε επί πλέον να μειωθεί κατά 70 DM/hlW.

— Η Επιτροπή επισημαίνει, τέλος, ότι δεν μπορεί να αντληθεί επιχείρημα ούτε από το ότι η φορολογία του εισαγομένου οινοπνεύματος συμβάλλει στη χρηματοδότηση των απωλειών που υφίσταται το μονοπώλιο λόγω της καταβολής εγγυημένων τιμών αγοράς και προσκρούει για το λόγο αυτό στο άρθρο 95, εφόσον δεν μπορεί να διαπιστωθεί καμιά αιτιώδης συνάφεια, κανένας σύνδεσμος ως προς τον προορισμό του φορολογικού βάρους, μεταξύ εισπραχθέντος φόρου και χρηματοδότησης της εγγυημένης τιμής αγοράς στον παραγωγό. Η παρεμβολή του μονοπωλίου διακόπτει εν πάση περιπτώσει αυτή την αιτιώδη συνάφεια, η δε χρηματοδότηση της τιμής αγοράς βαρύνει σε τελική ανάλυση πάντα τον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό.

Από τις παρατηρήσεις που προηγούνται η Επιτροπή συνάγει ότι η επιβολή, κατά την υπό κρίση χρονική περίοδο, φόρου επί του εισαγομένου οινοπνεύματος ύψους ίσου προς εκείνο του φόρου οινοπνεύματος (1 500 DM/hlW) δεν αντιβαίνει ούτε στο άρθρο 95 ούτε στο άρθρο 37 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Εκτίμηση σε συνάρτηση με τις Συμφωνίες

Αφού υπενθυμίζει το κείμενο του άρθρου 21 της Συμφωνίας με την Πορτογαλία (στο εξής Σ.Π.) και του άρθρου 3 της Συμφωνίας με την Ισπανία (στο εξής Σ.Ι.), η Επιτροπή τονίζει, αναφερόμενη στην απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Οκτωβρίου 1982 (Kupferberg, 104/81, Συλλογή 1982, σ.3641), ότι τα επίδικα προϊόντα, δηλαδή το Porto και το Xérès εν προκειμένω, εμπίπτουν αντιστοίχως στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων αυτών. Δεδομένου ότι το Δικαστήριο αναγνώρισε στην προαναφερθείσα απόφαση το άμεσο αποτέλεσμα του άρθρου 21 της Σ.Π., το ίδιο συμπέρασμα επιβάλλεται και ως προς το άρθρο 3 της Σ.Ι., ενόψει της διατυπώσεως της διάταξης αυτής, της δομής και του σκοπού της Συμφωνίας στην οποία εντάσσεται. Η επιφύλαξη που διατύπωσε το Δικαστήριο ως προς το άρθρο 21 της Σ.Π., ότι δηλαδή η ερμηνεία του δεν μπορεί να απορρέει αυτόματα από την ερμηνεία του άρθρου 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, αλλά ότι πρέπει να δίδεται στο πλαίσιο του « καθεστώτος ελευθέρων συναλλαγών » που έχει συσταθεί με τη Συμφωνία, ισχύει και ως προς το άρθρο 3 της Σ.Ι., πολύ περισσότερο από το καθεστώς που θεσπίζεται με αυτή τη Συμφωνία είναι στο σύνολό του χαλαρώτερα διαρθρωμένο από εκείνο της Σ.Π.

Αφού τονίζει ότι οι εν λόγω Συμφωνίες δεν περιέχουν καμιά διάταξη ανάλογη με εκείνη του άρθρου 37 της Συνθήκης ΕΟΚ, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το άρθρο 3 της Σ.Ι. και το άρθρο 21 της Σ.Π. έχουν το ίδιο αντικείμενο με το άρθρο 95 της Συνθήκης, αλλά πιο περιορισμένη έκταση (απαγορευτικό αποτέλεσμα) για το λόγο ότι οι συμφωνίες αυτές έχουν πιο περιορισμένο αντικείμενο από ό,τι η Συνθήκη ΕΟΚ και ότι, επομένως, αν δεν υφίσταται παράβαση του άρθρου 95 της Συνθήκης, κατά μείζονα λόγο δεν μπορεί να υφίσταται παράβαση αυτών των διατάξεων. Σχετικά, η Επιτροπή παραπέμπει στις παρατηρήσεις της που αναφέρονται στο άρθρο 95 και που ισχύουν, mutatis mutandis, και για τις διατάξεις των Συμφωνιών.

Ανεξάρτητα από τη σκέψη αυτή, φρονεί ότι δεν μπορεί να υφίσταται καμία παράβαση των διατάξεων αυτών, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων εν προκειμένω πραγματικών περιστατικών. Επί του σημείου αυτού σημειώνει τα εξής:

1) Το Xérès και το Porto είναι « οίνοι Liqueur », για τους οποίους ισχύει ο ορισμός που δίνει ο κανονισμός 337/79 του Συμβουλίου, της 5ης Φεβρουαρίου 1979 περί κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ.112). Ένα από τα ουσιώδη κριτήρια ποιότητας των προϊόντων αυτών έγκειται στο γεγονός ότι πρέπει να λαμβάνονται μόνο με την προσθήκη αποσταγμάτων ή συμπυκνωμάτων οίνου, και αυτό προκειμένου να εμποδιστεί η δυνατότητα παραγωγής άλλων μιγμάτων που περιέχουν οινόπνευμα υπό την ονομασία « οίνοι Liqueur ». Αυτή η απαίτηση του κοινοτικού δικαίου βρίσκεται άλλωστε σε αντιστοιχία με τις απαιτήσεις του νόμου στην Ισπανία και στην Πορτογαλία.

2) Δεδομένου ότι το οινόπνευμα μονοπωλίου, το οποίο πωλούσε η διοίκηση του μονοπωλίου σε μειωμένη τιμή των 150 DM/hlW, δεν είναι προϊόν από οίνο, εφόσον συνάγεται από την παράγραφο 76 του νόμου περί του μονοπωλίου ότι το οινόπνευμα που προέρχεται από απόσταξη οίνου δεν περιλαμβάνεται καθόλου στα προϊόντα που υπόκεινται στην « υποχρέωση παράδοσης », τα επίδικα προϊόντα σε καμιά περίπτωση δεν μπορούσαν να τύχουν της « φερόμενης » φορολογικής προτίμησης, για την οποία γίνεται λόγος εν προκειμένω, εφόσον δεν υπήρχε, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας — για να επαναληφθεί η διατύπωση της απόφασης Kupferberg — κανένα ομοειδές προϊόν (κατά την έννοια των διατάξεων των Συμφωνιών) που θα μπορούσε να ευνοηθεί πράγματι από τη μείωση.

3) Πέρα από τη διαπίστωση αυτή, πρέπει να απορριφθεί κάθε ομοιότητα με οποιοδήποτε εγχώριο προϊόν με βάση το οινόπνευμα, όπως για παράδειγμα το βερμούτ, έστω και αν θεωρείται ως οίνος Liqueur κατά τον ορισμό του γερμανικού δικαίου, εφόσον παρασκευάζεται από οινόπνευμα μη προερχόμενο από οίνο· ένα τέτοιο προϊόν δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί ως ομοειδές, αν ληφθούν υπόψη οι ειδικές απαιτήσεις ποιότητας που υφίστανται για το Porto και το Xérès. Η προϋπόθεση του « ομοειδούς » κατά την έννοια των Συμφωνιών επιβάλλει αυστηρή και όχι « ελαστική ερμηνεία », όπως η ερμηνεία που δίνεται στην έννοια αυτή στο πλαίσιο του άρθρου 95, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης, λόγω της ανάγκης να πραγματοποιηθεί « πλήρης ισότητα από άποψη ανταγωνισμού » στις ενδοκοινοτικές ανταλλαγές, κατά το μέτρο που οι Συμφωνίες έχουν πολύ πιο περιορισμένη έκταση εφαρμογής από ό,τι η Συνθήκη ΕΟΚ. Το Xérès και το Porto, χωρίς να είναι ομοειδή προς τα προϊόντα με βάση το οινόπνευμα που παρασκευάζονται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία χωρίς την προσθήκη οινοπνεύματος από οίνο, βρίσκονται το πολύ-πολύ « σε μερικό ανταγωνισμό » με τα προϊόντα αυτά, αλλά πάντως δεν μπορεί να συναχθεί παράβαση των συμφωνιών, εφόσον σε καμιά απ' αυτές δεν υφίσταται διάταξη ανάλογη με εκείνη του άρθρου 95, δεύτερη παράγραφος.

3. Προφορική διαδικασία

Η εταιρία Kupferberg, εκπροσωπούμενη από το δικηγόρο Ehle, και η Επιτροπή των ΕΚ, εκπροσωπούμενη από τον F. W. Albrecht, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους κατά τη συνεδρίαση της 23ης Οκτωβρίου 1984.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Νοεμβρίου 1984.

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 6ης Οκτωβρίου 1983, που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 11 Νοεμβρίου 1983, το Finanzgericht Rheinland-Pfalz υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 37 και 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και των άρθρων 3 της Συμφωνίας μεταξύ της ΕΟΚ και της Ισπανίας της 29ης Ιουνίου 1970 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/001, σ.121) και 21, πρώτη παράγραφος, της Συμφωνίας μεταξύ της ΕΟΚ και της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας της 22ας Ιουλίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/004, σ.167).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς, κατά την οποία αμφισβητείται αν συμφωνεί με τις εν λόγω διατάξεις το ύψος του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου που καθόρισε το Hauptzollamt (Κεντρικό Τελωνείο) Mainz για το οινόπνευμα, το οποίο εισήγαγε η εταιρία Kupferberg, προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, από τη Μεγάλη Βρετανία (ουίσκυ), τις Κάτω Χώρες (Jenever και λικέρ), τη Γαλλία (Armagnac και Pruneaux), την Ισπανία (Xérès) και την Πορτογαλία (Porto) και έθεσε σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μεταξύ 1ης και 17ης Μαρτίου 1976.

3 Ο γερμανικός νόμος της 8ης Απριλίου 1922 περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, πριν τροποποιηθεί με το νόμο της 2ας Μαΐου 1976, υπέβαλλε, όπως έχει ήδη επισημάνει το Δικαστήριο σε διάφορες αποφάσεις, το οινόπνευμα σε φόρο καταναλώσεως που το επιβάρυνε υπό τρεις διαφορετικές μορφές, αναλόγως του αν επρόκειτο:

α) για οινόπνευμα το οποίο εκμεταλλευόταν η διοίκηση του μονοπωλίου, το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 85, παράγραφος 1, του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, υποβαλλόταν σε φόρο οινοπνεύματος (Branntweinsteuer)·

β) για οινόπνευμα που απαλλασσόταν από την υποχρέωση παραδόσεως στο μονοπώλιο (ορισμένα είδη οινοπνεύματος από δημητριακά και από οπώρες) ή που δεν παραδινόταν σ' αυτό κατά παράβαση της εν λόγω υποχρέωσης, για το οποίο το άρθρο 78 προέβλεπε την καταβολή προσθέτου φόρου οινοπνεύματος (Branntweinaufschlag). Ο πρόσθετος αυτός φόρος ήταν ίσος προς τη διαφορά μεταξύ της κανονικής τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος μονοπωλίου και της βασικής του τιμής, κατόπιν αφαιρέσεως ενός μέσου κατ' αποκοπήν ποσού των δαπανών, τις οποίες εξοικονομούσε η διοίκηση του μονοπωλίου λόγω της μη αναλήψεως του εν λόγω οινοπνεύματος. Δυνάμει του άρθρου 79, παράγραφοι 2 έως 8, και του άρθρου 79a, ο πρόσθετος φόρος οινοπνεύματος, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, μειωνόταν ή αυξανόταν, ιδίως εν συναρτήσει κριτηρίων σχετικών με τον τύπο αποστακτηρίου, τις παραγόμενες ποσότητες και τη χρησιμοποιούμενη πρώτη ύλη. Κατά κανόνα ο πρόσθετος φόρος υπερέβαινε πάντα το φόρο οινοπνεύματος, η δε διαφορά μεταξύ των δύο αυτών ποσών αποκαλούνταν υπερβάλλον του πρόσθετου φόρου·

γ) για εισαγόμενο οινόπνευμα, το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 151, παράγραφος 1, του νόμου περί του μονοπωλίου οινοπνεύματος, υποβαλλόταν σε εξισωτικό φόρο μονοπωλίου. Ο φόρος αυτός υπολογιζόταν κατά τον ίδιο τρόπο με τον πρόσθετο φόρο οινοπνεύματος, χωρίς όμως αφαίρεση κατ' αποκοπήν ποσού για τις δαπάνες που εξοικονομούσε η διοίκηση του μονοπωλίου, εφόσον, κατά το άρθρο 152, παράγραφος 1, του νόμου περί του μονοπωλίου, που προσδιόριζε το ύψος του, « ο εξισωτικός φόρος μονοπωλίου ισούται με τη διαφορά μεταξύ της κανονικής τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος και της βασικής τιμής του οινοπνεύματος ». Το μέρος του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου που υπερέβαινε το φόρο οινοπνεύματος αποκαλούνταν υπερβάλλον του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου.

4 Δεδομένου ότι το ύψος του εξισωτικού φόρου που επιβάρυνε τα προϊόντα που εισήγε η Kupferberg είχε καθοριστεί, για το χρονικό διάστημα από τις 23 Φεβρουαρίου μέχρι τις 17 Μαρτίου 1976 (εγκύκλιος του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομικών της 23ης Μαρτίου 1976), σε 1 500 γερμανικά μάρκα (DM) ανά εκατόλιτρο αιθυλικής αλκοόλης (στο εξής hlW), ποσό που ισοδυναμούσε με το συντελεστή του φόρου οινοπνεύματος που ίσχυε κατά την υπό κρίση περίοδο, η Kupferberg άσκησε προσφυγή ενώπιον του Finanzgericht Rheinland-Pfalz ισχυριζόμενη ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 152, πρώτη παράγραφος, του νόμου περί του μονοπωλίου και λαμβανομένου υπόψη ότι η κανονική τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος, στην οποία πράγματι πωλούσε η διοίκηση του μονοπωλίου μεταξύ 1ης και 17ης Μαρτίου 1976, είχε μειωθεί

από 1 833 DM/hlW σε 1 683 DM/hlW, το ύψος του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου έπρεπε να καθοριστεί σε 1 430 DM/hlW, ποσό που ισοδυναμεί με τη διαφορά μεταξύ της πραγματικής τιμής πωλήσεως και της βασικής τιμής του οινοπνεύματος που ανερχόταν κατά την υπό κρίση περίοδο σε 253 DM/hlW.

5 Με απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1978, το Finanzgericht έκανε δεκτή την προσφυγή αυτή. Κατόπιν Revision, την οποία άσκησε το Hauptzollamt, το Bundesfinanzhof, με απόφαση της 5ης Αυγούστου 1980, εξαφάνισε την παραπάνω απόφαση με την αιτιολογία ότι η πραγματική από 23 Φεβρουαρίου 1976 τιμή πωλήσεως των 1 683 DM/hlW δεν αντιστοιχούσε στην « κανονική τιμή πωλήσεως οινοπνεύματος » κατά την έννοια του άρθρου 152 του νόμου περί του μονοπωλίου. Η τιμή αυτή παρέμενε η ίδια με εκείνη που είχε προσηκόντως καθοριστεί και δημοσιευτεί στο Bundesanzeiger αριθ. 174 της 19ης Σεπτεμβρίου 1975, δηλαδή 1 833 DM/hlW. Βάσει της μεθόδου υπολογισμού που προβλεπόταν στο άρθρο 152, παράγραφος 1, πρώτη φράση του νόμου, προέκυπτε για τα εισαγόμενα προϊόντα εξισωτικός φόρος μονοπωλίου ύψους 1 580 DM/hlW. Τονίζοντας ότι το Hauptzollamt, με την απόφασή του περί επιβολής φόρου, είχε απλώς εφαρμόσει στενά τη γερμανική ρύθμιση, δεδομένου ότι, καθορίζοντας το ύψος του εξισωτικού φόρου βάσει συντελεστή 1 500 DM/hlW, δεν απήτησε την καταβολή του μέρους του εξισωτικού φόρου που αποκαλείται « υπερβάλλον του εξισωτικού φόρου », το Bundesfinanzhof, ενόψει του αντικειμένου της προσφυγής, συνήγαγε ότι η είσπραξη εξισωτικού φόρου ύψους 1 500 DM/hlW, όπως είχε καθοριστεί με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, ήταν νόμιμη από τη σκοπιά του γερμανικού δικαίου.

6 Το Bundesfinanzhof διαπίστωσε ωστόσο ότι το Finanzgericht δεν είχε εξετάσει με την απόφασή του το ζήτημα της ενδεχόμενης αντίθεσης του καθορισμού εξισωτικού φόρου μονοπωλίου άνω των 1 430 DM/hlW προς τα άρθρα 37 και 95 της Συνθήκης ΕΟΚ. Κατ' αυτό, η απόφαση περί επιβολής φόρου ήταν ενδεχόμενο να παραβιάζει το άρθρο 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς επίσης και το άρθρο 3 της Συμφωνίας ΕΟΚ/Ισπανίας και το άρθρο 21, πρώτη παράγραφος, της Συμφωνίας ΕΟΚ/Πορτογαλίας, στο μέτρο που το Finanzgericht θα κατέληγε, μετά την επανεξέταση των πραγματικών περιστατικών, στο συμπέρασμα ότι το οινόπνευμα εγχώριας παραγωγής, που δεν υπέκειτο στην υποχρέωση παράδοσης και ήταν όμοιο με τα εισαγόμενα προϊόντα, είχε ευνοηθεί από τα πλεονεκτήματα που παρείχαν οι διατάξεις των άρθρων 79, παράγραφος 2, και 79α του νόμου περί του μονοπωλίου.

7 Επιληφθέν εκ νέου της υποθέσεως, το Finanzgericht έκρινε ότι το Bundesfinanzhof δεν είχε αποφανθεί επί του ζητήματος αν η μείωση της πραγματικής τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος κατά 150 DM/hlW, την οποία είχε επιφέρει η διοίκηση του μονοπωλίου λόγω του ανταγωνισμού που ασκούσε στο επίπεδο των τιμών το εισαγόμενο οινόπνευμα, και η ταυτόχρονη διατήρηση της παλιάς τιμής πωλήσεως για τον καθορισμό του ύψους του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου του επιβαλλόμενου στο εισαγόμενο οινόπνευμα συμβιβάζονται ή όχι με τα άρθρα 37 και 95 της Συνθήκης και με τις αντίστοιχες διατάξεις των Συμφωνιών που έχουν συναφθεί με την Ισπανία και την Πορτογαλία.

8 Προς επίλυση αυτού του προβλήματος το Finanzgericht υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο ερώτημα:

« Πρέπει οι διατάξεις των άρθρων 37 και 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 3 της Συμφωνίας της 29ης Ιουνίου 1970 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ισπανίας και οι διατάξεις του άρθρου 21, πρώτη παράγραφος, της Συμφωνίας της 22ας Ιουλίου 1972 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Πορτογαλίας να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι ένας εισαγωγέας οινοπνεύματος προελεύσεως άλλων κρατών μελών, καθώς και προελεύσεως Ισπανίας και Πορτογαλίας, μπορεί να τις επικαλεστεί ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, για το λόγο ότι η διοίκηση του γερμανικού ομοσπονδιακού μονοπωλίου οινοπνεύματος μείωσε την τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος κατά το χρονικό διάστημα από 23 Φεβρουαρίου 1976 μέχρι 17 Μαρτίου 1976 κατά 150 γερμανικά μάρκα ανά εκατόλιτρο αιθυλικής αλκοόλης, δηλαδή από 1 833 σε 1 683 γερμανικά μάρκα ανά εκατόλιτρο αιθυλικής αλκοόλης, ενώ για τον υπολογισμό του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου για το εισαγόμενο οινόπνευμα διατήρησε κατά το ίδιο χρονικό διάστημα την τιμή πωλήσεως των 1 833 γερμανικών μάρκων ανά εκατόλιτρο αιθυλικής αλκοόλης; »

9 Το ερώτημα αυτό περιέχει δύο σκέλη. Το πρώτο σκέλος αφορά το κατά πόσον συμβιβάζεται με τα άρθρα 37 και 95 της Συνθήκης η πραγματική μείωση της τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος, το οποίο πωλούσε η διοίκηση του μονοπωλίου, διατηρώντας ταυτόχρονα την παλιά τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος αυτού για τον υπολογισμό του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου που επιβαλλόταν στα εισαγόμενα προϊόντα, ενώ το δεύτερο αναφέρεται στο κατά πόσον η πρακτική αυτή συμβιβάζεται με τις αντίστοιχες προς το άρθρο 95 της Συνθήκης διατάξεις που περιέχονται στις Συμφωνίες που έχουν συναφθεί με την Ισπανία και την Πορτογαλία.

Επί του πρώτου σκέλους

10 Κατά την προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, το εισαγόμενο οινόπνευμα υπέστη κατά το χρονικό διάστημα από τις 23 Φεβρουαρίου μέχρι τις 17 Μαρτίου 1976 δυσμενή διάκριση κατά την έννοια των άρθρων 37 και 95 της Συνθήκης, στο μέτρο που, κατά το χρονικό αυτό διάστημα, το άρθρο 152, πρώτη παράγραφος, του νόμου περί του μονοπωλίου, το οποίο καθόριζε τον τρόπο υπολογισμού του εξισωτικού φόρου που επιβαλλόταν σ' αυτά, είχε ερμηνευτεί και εφαρμοστεί αντίθετα προς τη διατύπωσή του· η ερμηνεία δε αυτή είχε ως αποτέλεσμα να επιβαρυνθούν τα εισαγόμενα προϊόντα με φόρο 1 580 DM/hlW, βάσει της κανονικής τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος του μονοπωλίου, ενώ, αν είχε ληφθεί ως βάση η πραγματική τιμή πωλήσεως, θα προέκυπτε φόρος ύψους 1 430 DM/hlW. Υποστηρίζει ότι, αν ο φόρος ο επιβαλλόμενος στο οινόπνευμα μονοπωλίου ήταν ίσος με το φόρο που επιβαλλόταν στο εισαγόμενο οινόπνευμα, το μονοπώλιο αναγκαστικά θα πωλούσε το οινόπνευμα με ζημία, απ' αυτό δε συνάγει ότι για το οινόπνευμα μονοπωλίου, εφαρμόστηκε χαμηλότερος φορολογικός συντελεστής από το συντελεστή που επιβαλλόταν λόγω εισαγωγής.

Ως προς το άρθρο 95 της Συνθήκης

11 Όπως τόνισε η Επιτροπή, το ότι για το εισαγόμενο οινόπνευμα θα μπορούσε να επιβληθεί κατά την υπό κρίση περίοδο, ελαφρύτερη φορολογική επιβάρυνση, αν ως κανονική τιμή πωλήσεως είχε λογισθεί η μειωμένη τιμή πωλήσεως, στην οποία πωλούσε η διοίκηση του μονοπωλίου, δεν έχει καμιά σημασία όσον αφορά το άρθρο 95 της Συνθήκης, εφόσον ο φορολογικός συντελεστής που πράγματι εφαρμοζόταν κατά την υπό κρίση περίοδο στα εισαγόμενα προϊόντα δεν υπερέβαινε ούτε άμεσα ούτε έμμεσα το φόρο που πράγματι επιβαλλόταν στα ομοειδή ή ανταγωνιστικά εγχώρια προϊόντα.

12 Σχετικώς πρέπει να υπομνηστεί ότι, όπως έχει ήδη δεχτεί το Δικαστήριο με την απόφασή του της 7ης Μαΐου 1981 (Hansen, 153/80, Συλλογή 1981, σ.1165), ναι μεν το άρθρο 95 απαιτεί να απολαύει το εισαγόμενο προϊόν πράγματι της ίδιας μεταχειρίσεως, όπως ένα όμοιο εθνικό προϊόν, πλην όμως το κοινοτικό δίκαιο δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να αντιμετωπίζουν τα εισαγόμενα προϊόντα κατά τρόπο ευνοϊκότερο από την ίδια την εθνική τους παραγωγή.

13 Τέλος, πρέπει να τονιστεί ότι δεν είναι της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου, αλλά του εθνικού δικαιοδοτικού οργάνου, να προσδιορίσει τα πραγματικά περιστατικά που αποτελούν την ιστορική βάση της διαφοράς και να ελέγξει αν τα εισαγόμενα και τα αντίστοιχα εγχώρια είδη οινοπνεύματος επιβαρύνθηκαν πράγματι και γενικώς κατά την υπό κρίση περίοδο με φόρους του ίδιου ύψους, κατ' εφαρμογή ιδίως της εγκυκλίου του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομικών της 23ης Μαρτίου 1976 ή με φόρους διαφορετικού ύψους. Εξάλλου, η Κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, απαντώντας σε ερώτηση που έθεσε το Δικαστήριο, δήλωσε ότι το μονοπώλιο κατέβαλε, καθ' όλη την υπό κρίση περίοδο, τον ίδιο φόρο με το οινόπνευμα που εισήχθη από τα άλλα κράτη μέλη.

Ως προς το άρθρο 37 της Συνθήκης

14 Το ερώτημα που υποβάλλεται αναφορικά με το άρθρο 37 της Συνθήκης έχει ως σκοπό να διευκολύνει το εθνικό δικαστήριο να κρίνει κατά πόσο συμβιβάζεται με τη διάταξη αυτή η μείωση της τιμής στην οποία πράγματι πωλούσε η διοίκηση του μονοπωλίου από 1 833 DM/hlW σε 1 683 DM/hlW.

15 Όπως έχει ήδη δεχτεί το Δικαστήριο, με την απόφασή του της 13ης Μαρτίου 1979 (Hansen, 91/78, Slg. 1979, σ.935), ένα τέτοιο μέτρο, όταν υπαγορεύεται από λόγους συμφυείς με την πρακτική πωλήσεων του μονοπωλίου, δεν είναι κατακριτέο αυτό καθαυτό, εκτός αν η εφαρμογή του θίγει την ισότητα ευκαιριών που πρέπει να εξασφαλίζεται στα εισαγόμενα προϊόντα καθορίζοντας, με τη βοήθεια κρατικών κεφαλαίων, την τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος εγχώριας παραγωγής σε επίπεδο αφύσικα χαμηλό σε σύγκριση με την προ της επιβολής φόρου τιμή του οινοπνεύματος ανάλογης ποιότητας που εισάγεται από άλλο κράτος μέλος.

16 Σχετικώς, το μόνο καθοριστικό στοιχείο είναι ότι η μείωση της τιμής είχε ως στόχο να καταστήσει το οινόπνευμα του μονοπωλίου ανταγωνιστικό των εισαγόμενων προϊόντων. Όπως παραδέχεται η Επιτροπή, δεν πρόκειται για μέτρο που προσιδιάζει στη φύση του κρατικού μονοπωλίου, αλλά για εμπορικό μέτρο που υπαγορεύεται από τις ανάγκες του ανταγωνισμού. Η εν λόγω μείωση της τιμής πραγματοποιήθηκε μεν με τη βοήθεια κρατικών κεφαλαίων, πρέπει όμως να τονιστεί ότι η ενίσχυση αυτή, που μπορεί να εκτιμηθεί βάσει του άρθρου 92 της Συνθήκης, κοινοποιήθηκε δεόντως στην Επιτροπή, η οποία, κρίνοντας ότι συνιστούσε μεταβατικό μέτρο σύντομης διάρκειας, δεν εξέφρασε κατ' αρχήν καμία αντίρρηση.

Επί του δευτέρου σκέλους

Ως προς το άρθρο 21 της Συμφωνίας ΕΟΚ/Πορτογαλίας

17 Όπως έχει ήδη δεχτεί το Δικαστήριο με την απόφασή του της 26ης Οκτωβρίου 1982 (Kupferberg, 104/81, Συλλογή 1982, σ.3641), το άρθρο 21, πρώτη παράγραφος, της Συμφωνίας μεταξύ της Κοινότητας και της Πορτογαλίας, όπως άλλωστε και το άρθρο 95 της Συνθήκης, αποσκοπεί στην εξάλειψη των φορολογικών διακρίσεων. Κατά μείζονα λόγο δεν μπορεί να συναχθεί από τη διατύπωση του άρθρου 21 η ύπαρξη υποχρέωσης των συμβαλλομένων μερών να μεταχειρίζονται ευνοϊκότερα τα εισαγόμενα προϊόντα από ό,τι τη δική τους εγχώρια παραγωγή.

18 Δεδομένου ότι το άρθρο 21, πρώτη παράγραφος, της Συμφωνίας θέτει απλώς για τα συμβαλλόμενα μέρη τον κανόνα της απαγόρευσης των φορολογικών διακρίσεων, η οποία προϋποθέτει τη διαπίστωση του ομοειδούς χαρακτήρα των οικείων προϊόντων, το γεγονός ότι, επί ορισμένο χρονικό διάστημα, η μείωση της τιμής στην οποία πωλούσε η διοίκηση του μονοπωλίου, θα επέτρεπε, αν είχε ληφθεί υπόψη στον τρόπο υπολογισμού του εξισωτικού φόρου μονοπωλίου, να φορολογείται ελαφρύτερα το

εισαγόμενο οινόπνευμα, δεν έχει ομοίως σημασία ως προς τη διάταξη αυτή αν ο φορολογικός συντελεστής που πράγματι εφαρμοζόταν κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα στα εισαγόμενα προϊόντα δεν υπερέβαινε το φόρο που πράγματι επιβαλλόταν στα ομοειδή εγχώρια προϊόντα.

19 Δεδομένου ότι η έννοια του ομοειδούς κατά το άρθρο 21, πρώτη παράγραφος, της Συμφωνίας, όπως έχει ερμηνευτεί από το Δικαστήριο, συνεπάγεται ότι τα οικεία προϊόντα είναι παρόμοια τόσο κατά τον τρόπο της παρασκευής τους όσο και κατά τα χαρακτηριστικά τους, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει αν, κατά την υπό κρίση περίοδο, το εισαγόμενο οινόπνευμα επιβαρύνθηκε πράγματι με φόρο του ίδιου ύψους με το φόρο που επιβαλλόταν στα προϊόντα κοινοτικής καταγωγής που είναι ομοειδή με τα πρώτα.

Ως προς το άρθρο 3 της Συμφωνίας ΕΟΚ/Ισπανίας

20 Δεδομένου ότι το άρθρο 3 της Συμφωνίας μεταξύ της Κοινότητας και της Ισπανίας είναι διατυπωμένο κατά τρόπο ταυτόσημο με το άρθρο 21, πρώτη παράγραφος, της Συμφωνίας με την Πορτογαλία και ότι το αντικείμενο καθώς και ο σκοπός των δύο αυτών Συμφωνιών είναι ανάλογοι, οι σκέψεις που αναπτύχθηκαν παραπάνω ισχύουν και ως προς αυτό.

21 Επομένως, στα δύο σκέλη του προδικαστικού ερωτήματος προσήκει η απάντηση ότι τα άρθρα 95 και 37 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και τα άρθρα 21 και 3 των Συμφωνιών που συνδέουν την Κοινότητα με την Πορτογαλία και την Ισπανία αντιστοίχως, πρέπει να ερμηνευθούν ως μη αντιτιθέμενα στην πραγματική μείωση της τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος, το οποίο πώλησε η διοίκηση του μονοπωλίου επί ορισμένο χρονικό διάστημα, αν ο φορολογικός συντελεστής που πράγματι εφαρμοζόταν στα εισαγόμενα προϊόντα δεν υπερέβαινε, κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα, το φόρο που πράγματι επιβαλλόταν στα αντίστοιχα εγχώρια προϊόντα.

Επί των δικαστικών εξόδων

22 Τα έξοδα, στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται.

23 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει, ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης, το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το Finanzgericht Rheinland-Pfalz με Διάταξη της 6ης Οκτωβρίου 1983, αποφαίνεται:

Τα άρθρα 95 και 37 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και τα άρθρα 21 και 3 των Συμφωνιών που συνδέουν την Κοινότητα με την Πορτογαλία και την Ισπανία αντιστοίχως, πρέπει να ερμηνευθούν ως μη αντιτιθέμενα στην πραγματική μείωση της τιμής πωλήσεως του οινοπνεύματος, το οποίο πώλησε η διοίκηση του μονοπωλίου επί ορισμένο χρονικό διάστημα, αν ο φορολογικός συντελεστής που πράγματι εφαρμοζόταν στα εισαγόμενα προϊόντα δεν υπερέβαινε, κατά το εν λόγω χρονικό διάστημα, το φόρο που πράγματι επιβαλλόταν στα αντίστοιχα εγχώρια προϊόντα.

Bosco Pescatore

O'Keeffe Koopmans Bahlmann

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Ιανουαρίου 1985.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος του τέταρτου τμήματος

G. Bosco